

בניקלם

מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
مركز المعلومات الإسرائيلي لحقوق الانسان في الاراضي المحتلة
The Israeli Information Center for
Human Rights in the Occupied Territories

מקרי מוות ופציעה של ילדים כתוצאה מירי כתוצאה מהתפוצצות חפצים

דף מידע
ינואר 1990

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149
טלפון 667271, 667274
شارع كيرن هيسود 18 القدس 92149
טלפון - 667274 / 1 - 667274
18 Keren Hayesod Street, Jerusalem 92149
Telephone 667271, 667274

הרוגי האינתיפאדה

מתחילת האינתיפאדה ועד לסוף חודש דצמבר, 1989, נהרגו בשטחים 607 תושבים פלסטינים מידי כוחות הביטחון.

מתוכם:

● **מאש חיה** (כולל כדורי פלסטיק ויגומיים)

574 ● **פגיעות שאינן מאש חיה** (מכות, כוויית וכו')

33 ● **ילדים: 136**, מהם:

40 עד גיל 12

96 בגילאים 13-16

למעלה מ-72 בני אדם נוספים נפטרו זמן קצר לאחר חשיפה לגז מדמיע, מהם כ-30 תינוקות. קשה מבחינה רפואית להצביע על חשיפה לגז מדמיע כגורם ישיר ויחיד למוות.

28 פלסטינים נוספים נהרגו, ככל הנראה, מידי אזרחים ישראלים ו-5 נהרגו מידי משתפי פעולה. בתקופה זו נהרגו בשטחים 10 חיילי צה"ל ו-9 אזרחים ישראלים, מהם 3 פעוטות, מידי תושבים פלסטינים.

לפי סוכנות אסושייטד פרס נהרגו בשטחים מתחילת האינתיפאדה 166 פלסטינים שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות הישראליים.

הרוגי החודש האחרון – ניתוח נתונים

בחודש דצמבר 1989 נהרגו בשטחים, על-פי נתוני 'בצלם', 21 תושבים פלסטינים מידי כוחות הביטחון.

19 מהם נהרגו מירי, 1 מהתפוצצות חפץ ו-1, ככל הנראה, ממכות באגף החקירה של השב"כ בכלא עזה.

4 מההרוגים הם קטינים: 2 עד גיל 12 ו-2 בגילאים 13-16. אלה מהווים כ-20 אחוז של ההרוגים בחודש זה.

מספר ההרוגים בשטחים בדצמבר עלה באופן משמעותי לעומת חודש נובמבר, בו נהרגו 13 איש. העליה ניכרת במיוחד ברצועת עזה, בה נהרגו 6 פלסטינים לעומת 1 בנובמבר. גם מספר ההרוגים בגדה (15) עלה לעומת מספרם בנובמבר (12).

רוב ההרוגים בגדה (9 מתוך 15) הם תושבי נפת שכם.

3 תושבים פלסטינים נוספים נהרגו, ככל הנראה, מידי אזרחים ישראלים.

לפי נתוני סוכנות אסושייטד פרס נהרגו בחודש דצמבר 12 פלסטינים שנחשדו בשיתוף פעולה עם השלטונות.

נתוני 'בצלם' מבוססים על עבודת שטח ותחקירים עצמאיים וכן על מקורות ישראליים רשמיים ונתוני מקורות פלסטיניים, במיוחד ארגוני זכויות האדם PHRIC ואל-חאק.

מקרי מוות וכפיעה של ילדים כתוצאה מיד

מדיניותם המוצהרת של צה"ל וכוחות הביטחון האחרים בשטחים היא להמנע מפגיעה בילדים. גם הוראות הפתיחה באש מדגישות כי אין לירות לעבר ילדים בני 14 ומטה, קל וחומר שאין להרוג בהם.

מתחילת האינתיפאדה ועד סוף דצמבר 1989 נהרגו בשטחים מידי כוחות הביטחון 136 ילדים פלסטינים, מהם 40 עד גיל 12. מספר הילדים הפצועים מוערך באלפים. נתונים אלה מצביעים על כך שצה"ל נכשל כשלון חמור ומתמשך ביישום המדיניות של המנעות מפגיעה בילדים. כשלון זה מתבטא באי עמידה של צה"ל בהוראות הפתיחה באש שלו-עצמו, וזאת מבלי להכנס לטיבן, חוקיותן ומוסריותן של ההוראות, שאלות התלויות ועומדות בפני בג"צ, בעקבות עתירתו של עורך-הדין אביגדור פלדמן.

התחקירים שערך 'בצלם' לגבי מקרי מוות וכפיעה של מספר ילדים, ואשר מובאים להלן, מהווים הדגמה והמחשה של כשלון זה. מקרים אלה שונים בפרטיהם, אך דומים במהותם למקרים רבים אחרים בהם נהרגו או נפצעו ילדים פלסטינים בשטחים.

נתונים

אחוז מכלל ההרוגים: 136 הילדים (עד גיל 16) שנהרגו בשטחים מאז תחילת האינתיפאדה, מהווים 22.4% מסך כל ההרוגים מידי כוחות הביטחון.

סיבת המוות:

ירי (כולל פלסטיק ו"גומי") – 131 ילדים
התפוצצות נפלים – 4 ילדים
סיבות אחרות – ילד אחד.

פעוטות: 7 מההרוגים היו בני 6 שנים ומטה.

פצועים – מדגם: אל בית-החולים אל-איתיחאד בשכם הובאו ב-1989 (עד סוף השבוע הראשון של דצמבר) 600 ילדים פצועים עד גיל 15, המהווים 23% מסה"כ פצועי האינתיפאדה שהובאו ב-1989 לבית-חולים זה.

1. מותה של בות'יינה מוחמד אדיב חיג'ו

בות'יינה חיג'ו נורתה למוות בידי חיילי צה"ל בחאן-יונס ב-12 לאוגוסט 1989, והיא בת 5 וחצי שנים.

בתצהיר שמסר אביה, מוחמד אדיב ג'יבר מוסטפא חיג'ו, לעו"ד שלדון קלימיסט ב-31 בדצמבר 1989, סיפר האב כי הילדה נורתה בשעה שהרחיק אותה ואת אחיה מאיזור שבו אירעה תקרית.

ממסמך רפואי שהשיג 'בצלם' מבית-החולים הממשלתי נאצר בחאן-יונס, אליו הובאה הילדה, עולה כי נפגעה בשני כדורים בחזה וכדור אחד בזרוע.

הוראות הפתיחה באש של צה"ל מדגישות כי אין לפתוח באש לעבר ילדים. כמו-כן מורות ההוראות כי ירי לעבר חשודים ייעשה ב"בודדת" בלבד, יכוון אך ורק לרגליים, וכי אין לפתוח באש גם לכיוון חשוד כשיש סכנה לפגיעה באנשים אחרים.

בתשובה לפניית 'בצלם' מסר דובר צה"ל ב-31.12.89: "מצ"ח חוקרים את המקרה. החקירה טרם נסתיימה וטרם הוסקו מסקנות."

תצהיר

אני הח"מ, מוחמד אדיב ג'יבר מוסטפא חיג'ו, ת.ז. מס' 969085745, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב כדלקמן:

1. אני גר בשכונת אל-אמל, חאן-יונס, עזה, מס' בית 39/53, מזה 5-6 שנים.
2. אני נשוי + 5 ילדים, הייתי נהג מונית ומזה כשנתיים וחצי אני מובטל מאחר שחליתי באולקוס.
3. להלן נסיבות הריגתה של הילדה בות'יינה מוחמד אדיב חיג'ו (תאריך לידה: 16.1.84) והעובדות על-כך, מתאריך הריגתה ב-12.8.89.
4. בתאריך 12.8.89, בשעה 15:19 בערך, ישבתי יחד עם שכני, מוחמד אל-ג'ילאני וחיליל סיאם, ע"י ביתו של ג'ילאני, מול ביתי, ושיחקנו בדומינו.
5. בזמן שישבנו שם, באו מספר חיילים ברגל ואיתם 4 צעירים שגילם מתחת ל-20 שנה. החיילים לקחו את הצעירים אל

ובהיע בפני צער ושאל אותי שאלות שונות על משפחתי.

14. איני מבין עברית ותצהיר זה כולו תורגם באזני, נקודה נקודה, ע"י באסם עיד וכל הכתוב לעיל אמת.

15. התאריך היום הוא 31.12.89.

(-)

מוחמד אדיב ג'בר
מוסטפא חיג'ו

הנני מאשר בזה כי ביום ראשון, 31.12.89, הופיע בפני, עורך הדין שלדון קלימיסט, במקום שכונת אל-אמל, חאן-יונס, עזה, מר מוחמד אדיב ג'בר מוסטפא חיג'ו, שזיהה עצמו על-ידי תעודת זהות מס' 5-96908574 ואחרי שהזהרתי אותו שעליו לומר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

(-)

שלדון קלימיסט
עורך-דין

דו"ח רפואי

תעודה רפואית מס' 96132/12/8/1989

שם: בותיינה אדיב חיג'ו
גיל: 5 שנים
כתובת: חאן יונס

הנזכרת לעיל הגיעה לחדר מיון בתאריך 12.8.89 בשעה 7:15 אחר הצהריים ללא רוח חיים עם פצע חדירה לבית החזה.

בבדיקה של 3 רופאים: גופה עם 2 פצעי חדירה עגולים, בחלק הקדמי של בית החזה הימני, ופצע חדירה ויציאה בשליש העליון של הזרוע השמאלית.

ד"ר מ. אבו
אל-זטמה
דאוד
מנהל מחלקת חרום

ד"ר עדנאן עבדאללה
אל-זטמה
מחלקת החרום

תרגום: ד"ר יצחק וינוגרד.

- גדר ההתנחלות שמעברו השני של הכביש, מול הכניסה לשכונת אל-אמל, ואני ראיתי אותם מכים את הצעירים בקתות רוביהם.
6. לאחר מספר דקות באו הוריהם של הצעירים וכן 4 ג'יפים צבאיים. כשהגיעו הג'יפים והמשפחות, קמתי והלכתי עם שכני סובחי דעאלסה ועמדתי במרחק של כ-4-5 מטרים מהג'יפים. שמעתי חילופי צעקות בין הורי הצעירים לבין החיילים.
7. לאחר כמה דקות שמעתי קצין קורא אל ההורים בערבית להתפזר. האנשים התפזרו. באותו זמן עמדו ליד הג'יפים גם הצעירים שהוכו ע"י החיילים והקצין אמר: "תלכו הביתה, אני אשחרר את הצעירים".
8. אני חזרתי יחד עם שכני סובחי והלכתי לכוון ביתי. במשך כל האירוע עמדו בתי בותיינה ואחיה רמזי (בן 4 שנים) ליד שער ביתי. כשחזרתי התקרבו אלי הילדים ונפגשנו במרחק של כ-7 מטרים משער הבית וליד בית שכני חיליל סיאם.
9. כשנפגשתי עם ילדי, תפסתי כל ילד ביד והסתלקתי לכוון הג'יפים. ראיתי שלושה מן הג'יפים נסעו וכשהתחיל הרביעי לנסוע, החל אחד מהחיילים לירות לכיווננו. שמעתי יריות ובתי בותיינה נפלה. הג'יפ המשיך לנסוע. כשנפלה בתי חשבתי שנבחלה מן הירי, אך כאשר ראיתי שנפלה על הפנים מבלי להיעזר בידיה הבנתי שנפצעה. המרחק מן הכביש למקום הפציעה היה כ-40 מטרים.
10. כשהרמתי את בתי ראיתי דם ולקחתי אותה יחד עם השכן לבית-החולים הממשלתי נאצר בחאן-יונס, שם קבעו הרופאים את מותה.
11. למחרת הגיע לביתי מושל חאן-יונס, ששמו משה. סיפרתי לו על האירוע והוא הביע צער על המקרה והבטיח להרחיק את החיילים מהשכונה.
12. למחרת הגיע קצין בכיר נוסף ואיתו יותר מעשרה חיילים. הקצין עצר בכביש הראשי, קרא לי לגשת אליו ושאל אם אוכל לזהות את החייל שירה בבתי. אמרתי שלא.
13. לאחר מספר ימים הגיע משה בשנית ושוב הביע צער והזמין אותי לשיחה במימשל. הייתי אצלו למשך רבע שעה והוא שב

مستشفى الحمزة
تلفون: 90310-051
90451

משרד הבריאות
טל 90310-051
90451

1318/1989

no

Medical Report No 76132

1318/1989

Dr. Adnan

Name: R. Zuhra

Arabic Name

Age: 5 years

Address: Khan Yunis

Above A/M presented to R. Room in 12/13/1989

at 7.15 Pm dead body with others alleged Jan injury in chest.

By medical examination dead body, 2 round inlet wound in Rt side of anterior chest wall. inlet and outlet in upper part of arm.

Dr. Adnan
Lic 5182
El Zuhra

Head of R. Room
Dr. M. alah Dohad

2. מותו של קאסם עבדאללה אבו ליבדה

קאסם אבו ליבדה נורה בידי חייל צה"ל במחנה הפליטים חאן-יונס ב-13 באוקטובר, 1989, ומת מפצעיו בבית-החולים תל-השומר ב-16 באוקטובר, והוא בן שמונה וחצי שנים.

על-פי עד ראייה שתחקר בידי עובד השטח של 'בצלס' ב-16 בדצמבר 1989, נורה קאסם בכדור "גומי" * ממרחק של מטרים ספורים.

עדות זו מחוזקת על-ידי המסמך הרפואי מבית-החולים הממשלתי נאצר בחאן-יונס, אליו הובא הילד תחילה. על-פי המסמך, חדר כדור "גומי" למוחו של קאסם. הוראות הפתיחה באש אוסרות על ירי כדורי "גומי" ממרחק של פחות מ-40 מטר. מעבר לטווח זה אין כדור "גומי" אמור לגרום לפגיעה חודרנית.

בתשובה לפניית 'בצלס' מסר דובר צה"ל ב-31.12.89:

"גורמי מצ"ח חוקרים את מותו של הילד. החקירה טרם נסתיימה וטרם הוסקו מסקנות."

תחקיר

ב-16.12.89, סיפר ילד, שהיה עד ראייה לתקרית, * לעובד 'בצלס':

"שיחקנו, כמה ילדים, עם קאסם מתחת לעמדת התצפית של החיילים שנמצאת על בניין גבוה בתוך המחנה. ראינו חייל יורד למטה וברחנו, קאסם שאל למה אנחנו בורחים. אמרנו שחייל יורד למטה. קאסם אמר שהוא לא יברח."

הילד ברח, לדבריו, לסימטה סמוכה, ומשנוכח כי אין רודפים אחריו, השקיף על שהתרחש בסמוך לתצפית:

"החייל יצא מהבניין וכשקאסם היה במרחק של כ-4 מטר מהחייל, החייל ירה בקאסם כדור גומי בראש מאחור. קאסם נפל והחייל עלה חזרה לתצפית. בחורים צעירים הגיעו מייד ולקחו את קאסם לבית-החולים נאצר."

* הילד ביקש להישאר בעילום שם. שמו שמור במשרדי 'בצלס'.

* הכינוי הרשמי "כדור גומי" הינו מטעה, באשר מדובר בגולת מתכת מצופה בגומי או בפלסטיק קשיח.

דן"ח רפואי

אזור חבל עזה

המינהל האזרחי

משרד הבריאות

שם: קאסם עבדאללה אבו-ליבדה

גיל: 9 שנים

מס' גליון: 14986

החולה הנוכח לעיל אושפז בבית החולים חאן

יונס בתאריך 13.10.89 בגלל פצע מירי הצבא.

בבדיקה: פצע עגול בגולגולת (אוקסיפטום), עם

חומר מהמוח בחוץ.

בצילום גולגולת: כדור גומי בתוך המוח. העברנו

את החולה לבית חולים תל-השומר למחלקה

הניירוכירורגית. בתאריך 16.10.89, הובא

לידעתנו שהחולה נפטר בבית חולים תל-השומר.

17.10.89

ד"ר ה. חיגיאי

תרגום: ד"ר יצחק וינוגרד.

נוח

Medical Report

Name: Kassem Abdallah Abu Lebelah

Age: 9 years

file no: 12,986

This patient admitted to Khan-Yunis hospital on 13/10/89 due to gunshot injury by the Army on ex:-

- Round wound at occipital area with brain matter and side.

X-Ray skull: Rubber Bullet inside the Brain. We transferred the patient to Tel-Hashomer hospital to neurosurgery.

On 16/10/89 we were informed that the patient died at tel-Hashomer hospital.

Trauma attending doctor

 17/10/89

3. פציעתה של אלאא יוסף חסונה

אלאא חסונה, פעוטה בת שנתיים, איבדה את עינה ב-14 בדצמבר 1989, מפגיעת כדור "גומי" שירה בה חייל בסמוך לביתה שבמחנה פליטים ג'לזון.

בני משפחתה של אלאא מסרו ב-28.12.89 לצוות 'בצלם', כי במקום לא היו הפרות סדר כלשהן וכי נורתה רק יריה אחת. דובר צה"ל טען בתחילה כי הפעוטה נפצעה מ"נתז אבן" ובתגובה מאוחרת יותר כי הפציעה היתה מ"נתז של קליע גומי" (ראה להלן).

המסמך הרפואי וכן צילום הרנטגן שלהלן, מצביעים על-כך שאלאא נפגעה מכדור "גומי" שלם. לא ברור איפוא איך הגיע הקצין החוקר למסקנותיו. הודעת הדובר, ממנה משתמע כי ההוראות מאפשרות ירי המסכן פעוטות, מעוררת אף היא תמיהה.

בתשובה לפניית 'בצלם' מסר דובר צה"ל ב-31.12.89:

"מקרה פציעתה [של אלאא] נחקר בידי קצין בדרגת אל"מ. תוצאות הבדיקה העלו שהפעוטה נפגעה מנתז של קליע גומי. היא היתה בקרב מידי האבנים. באירוע זה החיילים פתחו בירי לפי ההוראות לכן איש לא הועמד לדין".

* ראה 'חדשות', 17.12.89.

דו"ח רפואי

ביה"ח לעיניים סנט ג'ון ירושלים

אלאא יוסף חסונה – ג'לזון

הנזכרת לעיל התקבלה לבית החולים בתאריך 14.12.89 כשהיא סובלת מפגיעה של כדור גומי. בבדיקה של העין, נמצא כדור גומי אשר גרם להרס מלא של גלגל העין ואבוד מלא של תוכן העין. תחת הרדמה כללית, הוצא כדור הגומי והעין הוצאה בשלמותה. החולה עדין מאושפזת לטיפול נוסף.

18.12.89

ד"ר א.מ. מורגן
מנהל ומנתח ראשי

תרגום: ד"ר יצחק וינוגרד

ST. JOHN OPHTHALMIC HOSPITAL JERUSALEM

DR. A. M. MORGAN
MB Camb., BChir, DO., FRCs (Ed.)
WARDEN & CHIEF SURGEON

P. O. Box 19960
Telegrams: JONITAL - JERUSALEM
Telephones: 282325/6/7

Alaá Yousef Hasouneh - Talazon

The above named was admitted to this hospital
on 14/12/89 suffering from Rubber Bullet
injury. On examining the eye there was
a rubber bullet in the eye - which
already ruptured and lost it's
full contents - the bullet removed
under general anaesthetic and
eversion completed. Child still
in hospital taking treatment.

Jaini
18/12/89

מקרי מוות ופציעה של ילדים כתוצאה מהתפוצצות תפצים

נפלי תחמושת שמשאיר הצבא בסמוך לאיזורי מגורים גרמו בעבר למקרי מוות ופציעה של מבוגרים וילדים כאחד.

בעקבות פניה של חברי כנסת, הורה צה"ל על עריכת פקירה בידי קצין בכיר, שהמליץ על נקיטת צעדים לפתרון הבעיה.

מותו של זיאד אבו רמיס בן ה-9, כתוצאה מהתפוצצות חפץ בסמוך לכפרו זעתרה שבנפת בית לחם ב-2 לדצמבר 1989, מצביע על כך שבתחילת 1990 הבעיה עדיין קיימת. להלן סקירה של מקרי התפוצצות החפצים במשך 1989, הטיפול בתופעה ותחקיר שערך 'בצלם' בעקבות מותו של זיאד.

ביום ה', 25.5.89, בשעה 12:00 בצהריים, יצא פהד מוחמד שאקר אבו עוואד בן ה-16 לרעות את צאן משפחתו בכפר נצארייה. בדרכו שמע לפתע צלצול כעין זה של שעון. הוא התכופף לראות מניין בא הרעש ואז אירעה התפוצצות ומשהו התלקח והעלה עשן. האש פגעה בפניו ובידיו של פהד והוא החל לרוץ, פצוע, לכיוון הכפר. אחד מאנשי הכפר לקח אותו לחדר המיון בבית החולים אל-איתיחאד.

המקרה הזה היה אחד בשורה של לפחות 21 מקרים בהם נכוו ונפצעו תושבים פלסטינים, רובם ילדים רועי צאן, כתוצאה מהתפוצצות חפצים, שנמצאו בשדות מרעה הסמוכים לכפרים טאמון, קבטיה, תאיסיר, טובאס ונצארייה. רוב הפצועים סבלו מכוויות קשות וחלקן הסתיימו במוות הילד.

בפברואר 1989, פנו חברי הכנסת יוסי שריד ודדי צוקר שלוש פעמים לשר הביטחון בדרישה לחקור את המקרים הללו. שר הביטחון הודיע כי ההתלקחויות והכוויות נגרמו על-ידי נפלים של טילי הטעיה שהושארו האיזור. השר הודיע כי איזורי האימונים יגודרו ויסומנו וכי הנפגעים יוכלו להגיש תביעות פיצויים.

ב-25.6.89 כתב דן סגיר ב"הארץ" כי "קצין בדרגת תא"ל, שמינה אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע, לבדוק מקרי מוות ופציעה של ילדים

ערבים בגדה מהתפוצצות חפצים שבהם שיחקו, הגיש את מסקנותיו לאלוף. המסקנה העיקרית של הבדיקה היא שמדובר בהתפוצצות נפלי תחמושת של צה"ל משני סוגים עיקריים, שאינם שיחקו הילדים... התפוצצות פצצות תאורה של חיל האוויר שלא הופעלו באוויר, ופצצות של מרגמות בקוטר 52 מ"מ."

הקצין הבודק המליץ על צעדים שבהם יש לנקוט למניעת הישנות מקרים מסוג זה:

- להגביר את ההסברה בקרב התושבים המקומיים לגבי איסור כניסת ילדים לשטחי אש והגברת הפיקוח עליהם.
- להפיץ חומר הסברה בקרב המקומיים המזהיר בפני הרמת נורים אוויריים.
- לבדוק אפשרות שיפור הנורים על מנת להקטין את אחוזי הנפל.
- לרענן את הפקודות וההוראות לגבי סריקת שטחי האימון בתום האימונים בשני היבטים:

1. איסוף, סריקה והשמדה של נפלי תחמושת.

2. סריקה ואיסוף של תחמושת אימונים שלא הופעלו.

- לסכם נוהל דיווח המאפשר הגעה סמוכה ככל האפשר למקום האירוע לצורך ביצוע בדיקה באליסטית מקצועית.

ביום שישי, 11.8.89, כחודשיים לאחר הגשת מסקנות הקצין הבודק, בשעה 09:30 בבוקר, ישבו שלושה ילדים לאכול באיזור המרעה שלהם ליד הכפר טאמון. לטענתם, כמה דקות לאחר מכן התלקחה על-ידם אש חזקה והם ניכוו.

פרופ' עמנואל תיאודור, מנהל מחלקה פנימית בבית-החולים בילינסון, יחד עם צוות 'בצלם', ראה את הילדים ארבעה ימים לאחר שנפגעו, בבית-החולים אל-איתיחאד בשכם. הילדים סבלו מכוויות בדרגה ראשונה ושנייה.*

מעדותו של אחד הפצועים, פואז מוסטפה בשאראת, עולה כי הוא וחבריו רעו את הצאן באיזור שאינו מגודר ואינו מסומן כשטח אימונים צבאי.

בתשובה לפניית 'בצלם', נמסר ממשרד דובר צה"ל, בין השאר, כי "כמי שגרים שנים בקרבת שטחי אש, יודעים כל התושבים היכן נערכים

* ראה דו"ח, להלן.

האימונים, ומודעים לסכנה הטמונה במשחק
בנפלים. כדי למנוע את הפגעות הילדים, לא
די בסריקות שעושה צה"ל במטרה לסלק את
הנפלים, מאחר ובשטח קורה ונשארים נפלים
שחדרו לאדמה ולא התגלו בסריקות, ועם

הגשמים מתגלים שוב, חלק חשוב יש להורים
ולבתי הספר באזהרת הילדים ובלימוד הסכנה
הטמונה במשחק בנפלים, או בחפצים בלתי
מזוהים, כפי שלומד כל ילד בישראל שאסור
לגעת בחפץ חשוד כי הוא ייפגע". (21.9.89).

מרכז הפואי בילינסון

חולקה פנימית ה'

15/8/89

דו"ח על ביקור בניה"ח "אית'חאד" בשכם

1. שימוש בסוגי תחמושת חזשים ע"י צ"הל בשטחים.

לשמועה על שימוש

בכדורי "זום דום" אין בסיס, לפי מה שביירנו במקום.

מאידך, ראינו נפגעים מכדורי גומי. אלה, כמו כדורי הפלסטיק,
מכילים מוצק (הנראית בצלום רנטגן), וראינו מהם פגיעות קשות, כולל
חדירה לריאה, ושבר בעצמות הגדולות ברגל.
נואה שחודם הפרשה של כדורי הפלסטיק ה"בלתי מסוכנים".

יש מקום לדעתי לברר באיזה טווח כדורי הגומי מהוים סיכון ממשי, ומה
הו הוראות הפתיחה באש בתחמושת זו.

2. נפגעי כויות נוספים.

ראינו 3 נערים, בגילאים 13-16 שנה, עם כויות.
הטיפול שלהם הוא שהם רעו עדר, וישבו לאכול. חזר כו"י כר עברו ליות
אנשים במדים, ובעוד שהנערים לא ראו שנזרק לעברם חפץ כלשהו, הוזלזוה
לפחע לרגליהם אש, מחנה נכוו (אחד מהם כויה קשה).

סיפור זה דומה מאד לסיפורים קודמים על זריקות חפצים על נעו יו
ערבים בשדה, שהדמו לכויות קשות, וכן לסיפור על זריקות חפץ מזופוצ' על
נערים ערבים רועים; את אלה האחרונים ראינו בשכם לפני מספר חדשים, ואז
מהם מח למחוזו ביקורנו מפצ'יו.

כל הארועים הללו, כולל האחרונים, אינעו בסניבות הכפר טאווו.
טענו משרד הבטחון בומנו היחה שהנערים נפגעו בשדה מטיפול בנפלי פציות
או תחמושת אחרת. בהמשך התברר שהכויות נגרמו ע"י נורים הנמצאים בשימוש
חיל האויר שלנו.

נראה שיש מקום ליצאח לשטח ולראות היכו בדיוק קרו האירועים, והאז
אמנם מדובר בשטח אש בו ניחן לצפות לנפלי תחמושת, ואם כן - האם השטח
הגודר והאם קיימות אזהרות מספיקות בשטח כדי למנוע כניסת אנשים אליו.

בנרכה

1/3/89

פרופ' ע. חאודוו

זיאד הוא הבכור בין חמישה אחים. אביו הוא בן 34 ועובד כפועל בישראל. המשפחה גרה בכפר מדורי-דורות.

כאשר הגיע המושל לזירת האירוע הוא טען שהאיזור הינו שטח צבאי סגור.

תושבי הכפר אמרו לעובד 'בצלם' שהם מעבדים את האדמות במקום באופן רצוף מימי השלטון התורכי, וכי אין במקום שום שלט או סימן כדי להוכיח את דבריו של המושל. בזמן ביקור המושל בשטח נתגלה עוד חפץ חשוד במקום וחבלני-המשטרה פוצצו אותו במקום.

הטענה שהילד נפגע בשטח צבאי סגור חזרה בדבריו של סגן מפקדת נפת יהודה במשטרת ישראל, סגן ניצב מרדכי ברקת, בתשובה לפניית 'בצלם' ב-2.1.90: "במקום היה נפל והנער נכנס לשטח צבאי סגור".

דובר צה"ל חזר והדגיש, בתשובה לפנייתנו באותו יום, כי "כל השטחים הצבאיים מסומנים, כרזים הקוראים לתושבים שלא להכנס לשטחי אש מחולקים באיזור, וכמו-כן מוזהרים המוחיתארים בכפרים שבסביבה."

בעקבות דברים אלה סייר צוות של 'בצלם' ב-8.1.90 באיזור בו נהרג זיאד אבו רמיס.

הצוות לא הצליח לאתר כל גדר, שלט או סימון אחר המצביע על השטח כשטח צבאי סגור.

בסמוך למקום בו נהרג זיאד נמצאות חלקות אדמה מעובדות, ובאיזור נראו גם נערים שרעו את עדריהם.

ב-13.12.89 תיחקר עובד של 'בצלם' את מוחמד עבד אבו רמיס, אביו של זיאד אבו רמיס, באשר לדרך בה מצא זיאד את מותו.

לדבריו יצא זיאד ביום 2.12.89 בשעה 11:00 לרעות את צאן המשפחה באיזור הנמצא

כשני קילומטר מזרחית לכפרו זעתרה שבנפת בית-לחם. מדובר באיזור חקלאי ורבים מתושבי הכפר הולכים לשם יום יום.

באותו יום יצאו גם רועים אחרים לאיזור עם עדריהם, והם התפזרו בשטח. לפתע נשמעה התפוצצות, הרועים רצו לכיוון ממנו נשמעה ההתפוצצות וראו את זיאד שוכב על האדמה מתבוסס בדמו, כשעל גופו סימני כוויית. הרועים מיהרו לקחת את הילד לכפר אך לאחר כ-100 מטר הוא נפטר.

זיאד הובא הביתה מת, והאב ומשפחתו פנו מיד למושל הצבאי של נפת בית-לחם. חוקר בשם כאמל יצא לאיזור יחד עם חבלני המשטרה.

הם הגיעו לבית, צילמו את הגופה ולאחר מכן יצאו לזירת האירוע לצורך בדיקה. לאחר שסיימו את עבודתם, בערך בשעה 16:00, הורה המושל

הצבאי של נפת בית-לחם למשפחה לקבור את הילד בשעת לילה, על-מנת למנוע מהומה בכפר.

אביו של הילד נענה לבקשת המושל והילד נקבר בבית-הקברות של הכפר בשעה 19:00. יש לציין

שהגופה לא הועברה למרפאה או לבית חולים כלשהו.

תצלום כרוז המופץ, לטענת דובר צה"ל, בקרב התושבים סמוך לשטחי האימון של צה"ל.

לכרוז צורפו תמונות של נורים ונפלים.

תרגום

זהירות!

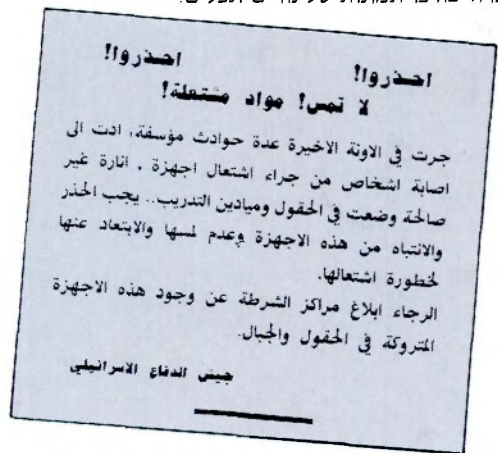
זהירות!

לא לגעת! חומרים דליקים!

בזמן האחרון ארעו מספר תקריות מערות, שהביאו לפציעת אנשים כתוצאה מהתלקחות נפלים של נורי תאורה, שהושארו בשדות ושטחי האימון. יש להזהר ולהזהיר מפני חפצים אלה, אין לגעת בהם ויש להתרחק מהם בשל סכנת התלקחות.

אנא הודיעו לתחנות המשטרה על הימצאות חפצים כאלה, שהושארו בשדות ועל הנבעות.

צבא ההגנה לישראל

'בצלם', מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים, הוקם בפברואר 1989 על ידי גוף רחב של משפטנים, אנשי רוח, עיתונאים וחברי כנסת. 'בצלם' שם לו למטרה לתעד ולהביא לידיעת קובעי המדיניות והציבור הרחב את הפרות זכויות האדם בשטחים.